

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 23 czerwca 2025 r.
znak sprawy: DŻW.bhż.850.36.2025
telefon: 22 623 18 43
e-mail: sekretariat.dzw.@minrol.gov.pl

NR: 1579 PODPIS
WPEŁNIŁO

2025-06-27

Krajowa Rada Izb Rolniczych

Pan
Wiktor Szumlewicz
Prezes
Krajowej Rady Izb Rolniczych

**Dotyczy: przepisów wprowadzających w życie możliwość stosowania ubojni
mobilnych i uboju łąkowego**

Szanowny Panie Prezesie,

w odpowiedzi na pismo z 19 maja 2025r. znak: KRIR/MR/524/2025 w ww. sprawie informuję, że zarówno **prowadzenie rzeźni mobilnych, jak i „uboju łąkowego” (uboju w gospodarstwie pochodzenia) jest aktualnie możliwe w Polsce na gruncie przepisów prawa żywnościowego**, pod warunkiem spełnienia określonych wymagań dotyczących prowadzenia rzeźni i uboju.

Wymagania z zakresu higieny (ogólne i szczegółowe) dotyczące uboju zwierząt i rzeźni są uregulowane, co do zasady, w prawie żywnościowym Unii Europejskiej (1) i mają bezpośrednie zastosowanie we wszystkich państwach członkowskich UE, w tym w Polsce.

W ostatnim czasie w przepisach tych wprowadzono zmiany (2), które bardziej precyzyjnie regulują, bądź doprecyzowują, niektóre kwestie związane z ubojem zwierząt gospodarskich kopytnych w gospodarstwie pochodzenia (np. na łące/pastwisku) oraz ubojem z wykorzystaniem rzeźni mobilnych.

Zmiany te są odpowiedzią organów UE na zgłaszane w tym zakresie postulaty hodowców zwierząt z państw członkowskich UE, w zakresie wprowadzenia większej elastyczności w odniesieniu do uboju zwierząt w gospodarstwie w celu lepszego zapewnienia dobrostanu zwierząt.

Zgodnie z ogólną zasadą, obowiązującą we wszystkich państwach członkowskich UE, ubój zwierząt, z których mięso ma być wprowadzone na rynek, powinien być dokonywany w zatwierdzonej rzeźni, co wynika przede wszystkim z potrzeby zapewnienia w UE wysokiego poziomu ochrony zdrowia publicznego i konieczności zapobiegania rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych zwierząt, w tym m. in. poprzez zapewnienie właściwego zagospodarowania materiału szczególnego ryzyka (SRM) powstającego przy uboju.

Aktualnie, zgodnie z przepisami prawa żywnościowego UE (3), **ubój zwierząt gospodarskich kopytnych w gospodarstwie pochodzenia, np. na łące/pastwisku, inny niż ubój z konieczności, może być dokonywany na zasadzie wyjątku od reguły, pod pewnymi warunkami, uznanymi za niezbędne, aby zapewnić wysoki poziom bezpieczeństwa żywności i zapobiegać chorobom zakaźnym zwierząt.**

Taki ubój może odbywać się za zgodą właściwego organu (w Polsce organem tym jest powiatowy lekarz weterynarii), przy użyciu jednostek mobilnych zintegrowanych z rzeźnią stacjonarną i może dotyczyć wyłącznie małej liczby zwierząt poddawanych ubojowi w tym samym czasie, tj. w przypadku bydła domowego - do 3 sztuk, świń - do 6 sztuk, zwierząt gospodarskich nieparzystokopytnych - do 3 sztuk, owiec lub kóz - do 9 sztuk.

Przeprowadzenie takiego uboju powinno odbywać się **przy wykorzystaniu jednostki mobilnej należącej do podmiotu prowadzącego zatwierdzoną rzeźnię stacjonarną.** Jednostka mobilna, która może być wykorzystywana do wykrwawiania i transportu ubitych zwierząt do rzeźni, albo wyłącznie ich transportu do rzeźni, musi umożliwiać higieniczne obchodzenie się ze zwierzętami, ich wykrwawianie i właściwe usuwanie krwi, przy czym powiatowy lekarz weterynarii może zezwolić, pod pewnymi warunkami, na wykrwawianie poza mobilną jednostką.

Ponadto, taki ubój może być przeprowadzony pod następującymi warunkami:

- 1) dokonano uzgodnień między rzeźnią a właścicielem zwierzęcia przeznaczonego do uboju, a następnie właściciel poinformował powiatowego lekarza weterynarii o takich uzgodnieniach;
- 2) rzeźnia lub właściciel zwierząt przeznaczonych do uboju poinformował urzędowego lekarza weterynarii, z co najmniej 3-dniowym wyprzedzeniem, o dacie i godzinie planowanego uboju zwierząt;
- 3) urzędowy lekarz weterynarii przeprowadzający badanie przedubojowe zwierzęcia przeznaczonego do uboju jest obecny przy uboju;
- 4) zwierzę poddane ubojowi i wykrwawieniu jest przewożone bezpośrednio do rzeźni w higienicznych warunkach i bez zbędnej zwłoki, przy czym usunięcia żołądka i jelit, bez dalszej obróbki poubojowej, można dokonać na miejscu, pod nadzorem urzędowego lekarza weterynarii. Wszelkie usunięte narządy wewnętrzne muszą jednak towarzyszyć ubitemu zwierzęciu do rzeźni oraz muszą być oznakowane jako przynależące do konkretnego zwierzęcia;
- 5) jeżeli pomiędzy ubojem pierwszego zwierzęcia a przybyciem do rzeźni ubitych zwierząt upłynęło więcej niż dwie godziny, ubite zwierzęta powinny zostać schłodzone. Przy czym, jeżeli klimat na to pozwala, nie ma konieczności poddawania zwierzęcia chłodzeniu aktywnemu;
- 6) właściciel zwierzęcia z wyprzedzeniem poinformował rzeźnię o planowanym czasie przybycia poddawanych ubojowi zwierząt, którymi należy się zająć bez zbędnej zwłoki po przybyciu do rzeźni;
- 7) ubitemu zwierzęciu transportowanemu do rzeźni, oprócz informacji dotyczących łańcucha żywnościowego, towarzyszy świadectwo zdrowia zwierzęcia, podpisane przez urzędowego lekarza weterynarii. Alternatywnie, takie świadectwo może zostać wysyłane do rzeźni, z wyprzedzeniem, w dowolnej formie.

W Polsce, aby móc dokonywać uboju zwierząt gospodarskich kopytnych na ww. zasadach należy uzyskać zgodę powiatowego lekarza weterynarii wydaną w drodze decyzji administracyjnej. Do wniosku o wydanie tego rodzaju decyzji należy dołączyć kopię umowy dotyczącej uboju zwierząt w gospodarstwie ich pochodzenia przy użyciu mobilnej jednostki stanowiącej część rzeźni, zawartej z podmiotem prowadzącym tę rzeźnię (4).

Natomiast w odniesieniu do rzeźni mobilnych przepisy prawa żywnościowego UE umożliwiają zarówno funkcjonowanie rzeźni w całości mobilnych, jak też „pół-mobilnych”- składających się z części mobilnej i uzupełniającego obiektu stacjonarnego rzeźni (5). W przypadku takich rzeźni, tak jak w przypadku rzeźni stacjonarnych, muszą być spełnione wymagania strukturalne oraz ogólne i szczegółowe wymagania higieniczne dla zatwierdzonych rzeźni, przewidziane w prawie krajowym i unijnym (6).

Wymogi strukturalne dla zatwierdzonej rzeźni obejmują m. in. miejsca postoju lub zagrody dla zwierząt przeznaczonych do uboju, odpowiednią liczbę pomieszczeń, właściwych do przeprowadzania poszczególnych czynności, z możliwością wyodrębnienia miejsc do tych czynności lub oddzielenia ich w czasie, urządzenia do dezynfekcji narzędzi, urządzenia do mycia rąk dla pracowników, urządzenia chłodnicze do przechowywania mięsa, w tym oddzielne urządzenia do przechowywania mięsa zatrzymanego i oddzielne do przechowywania mięsa niezdatnego do spożycia przez ludzi, a także instalacje zapobiegające styczności mięsa z podłogami, ścianami i sprzętem.

Natomiast wymogi higieniczne dla zatwierdzonej rzeźni to m.in. wymogi: opracowania i utrzymywania w zakładzie procedur na podstawie systemu HACCP (Analiza Zagrożeń i Krytyczne Punkty Kontroli), z możliwością zastosowania elastycznego podejścia w przedsiębiorstwach o małej zdolności produkcyjnej, wymóg zapewnienia identyfikowalności/śledzenia żywności, przeprowadzania badań mikrobiologicznych mięsa, zachowania odpowiednich warunków higieny w pomieszczeniach produkcyjnych, zachowania przez osoby mające kontakt z żywnością wysokiego stopnia higieny osobistej, przechowywania i transportowania żywności w higienicznych warunkach oraz zachowania łańcucha chłodniczego, czy też właściwego postępowania z odpadami i materiałem szczególnego ryzyka (SRM), itd.

W przypadku rzeźni „pół - mobilnych” (5), mobilne części rzeźni muszą działać we współpracy z uzupełniającymi stacjonarnymi obiektami rzeźni w celu utworzenia kompletnej rzeźni spełniającej wymogi dla rzeźni. Mobilne części rzeźni mogą

prować działalność z kilkoma uzupełniającymi obiektami rzeźni, tworząc tym samym kilka rzeźni.

W Polsce nadzór w zakresie bezpieczeństwa żywności nad pomiotami prowadzącymi rzeźnie sprawują organy Inspekcji Weterynaryjnej, w związku z tym wniosek o zatwierdzenie rzeźni składa się do właściwego, ze względu na planowane miejsce prowadzenia działalności powiatowego lekarza weterynarii. Procedura rejestracji/zatwierdzania zakładów w organach Inspekcji Weterynaryjnej, a także obowiązki podmiotów dotyczące powiadomienia powiatowego lekarza weterynarii o zakresie, wielkości produkcji, rodzaju produktów, które mają być produkowane w zakładzie, a także dotyczące opracowania projektu technologicznego zakładu, zostały określone w przepisach ustawy z dnia 16 grudnia 2005r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (7).

Dodatkowo, należy mieć na uwadze, że przy dokonywaniu uboju zwierząt powinny być również spełnione wymagania z zakresu ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania, określone w przepisach UE (8) i krajowych (9).

Jak wynika z dotychczasowych obserwacji, pomimo możliwości prawnej funkcjonowania w UE rzeźni mobilnych, czy też „pół-mobilnych”, jak również jednostek mobilnych zintegrowanych z rzeźnią stacjonarną, aktualnie tego rodzaju rozwiązania są rzadko stosowane w państwach członkowskich UE.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi zachęca z kolei rolników do zainteresowania dostępnymi i stosowanymi obecnie w Polsce formami uboju zwierząt na uproszczonych zasadach, np. w rzeźniach o małej zdolności produkcyjnej położonych na terenie gospodarstw (w tzw. „rzeźniach rolniczych”) oraz w innych rzeźniach o małej zdolności produkcyjnej. Dla takich rzeźni określono w prawie krajowym (10) mniej rygorystyczne wymagania w zakresie konstrukcji, rozplanowania i wyposażenia pomieszczeń zakładów, w porównaniu z wymogami unijnymi mającymi zastosowanie do rzeźni prowadzących ubój na dużą skalę. Przykładowo, dla rzeźni rolniczych określono mniej restrykcyjne wymagania dotyczące m. in.: liczby pomieszczeń w rzeźni i czynności, jakie mogą być wykonywane w tych pomieszczeniach, tj. takie rzeźnie mogą składać się nawet z jednego pomieszczenia. Więcej informacji w tym zakresie rolnicy mogą uzyskać w powiatowych inspektoratach weterynarii lub na podstawie

materiałów dostępnych na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Weterynarii (11).

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Jacek Czerniak

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

Podstawa prawna:

- (1) rozporządzenie (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiające szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 55, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 14) i rozporządzenie (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych (Dz. Urz. UE L 139 z 30.04.2004, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 34, str. 319)
- (2) rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2024/1141 z dnia 14 grudnia 2023r. zmieniające załączniki II i III do rozporządzenia (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów szczególnych dotyczących higieny w przypadku niektórych rodzajów mięsa, produktów rybołówstwa, produktów mlecznych i jaj (Dz. Urz. UE L 1141 z 19.04.2024, str. 1), rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/1374 z dnia 12 kwietnia 2021 r. zmieniające załącznik III do rozporządzenia (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego (Dz. Urz. UE L 297 z 20.08.2021, str. 1)
- (3) ww. rozporządzenie (WE) nr 853/2004, załącznik III sekcja I rozdział VIa
- (4) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 lipca 2022 r. w sprawie określenia spraw rozstrzyganych w drodze decyzji administracyjnych przez powiatowego lekarza weterynarii albo urzędowego lekarza weterynarii z upoważnienia powiatowego lekarza weterynarii (Dz. U. poz. 1669), § 1 pkt 9 i § 12 ust. 2
- (5) ww. rozporządzenie (WE) nr 853/2004, załącznik III sekcja I rozdział II, akapit 1, sekcja II rozdział II, akapit 1
- (6) przede wszystkim: ww. rozporządzenie (WE) nr 852/2004 i ww. rozporządzenie (WE) nr 853/2004, załącznik III sekcja I rozdział I, II, IV i VII, sekcja II rozdział I, II, IV, ustawa z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2023r. poz. 872)

- (7) ustawa z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2023r. poz. 872), art. 19-21
- (8) rozporządzenie Rady (WE) nr 1099/2009 z dnia 24 września 2009 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania (Dz. Urz. UE L 303 z 18.11.2009, str. 1, z późn. zm.)
- (9) ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2023 r. poz. 1580), rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 września 2004 r. w sprawie kwalifikacji osób uprawnionych do zawodowego uboju oraz warunków i metod uboju i uśmiercania zwierząt (Dz. U. z 2021 r. poz. 1033)
- (10) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 grudnia 2019 r. w sprawie niektórych wymagań weterynaryjnych, jakie powinny być spełnione przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego w rzeźniach o małej zdolności produkcyjnej, położonych na terenie gospodarstw (Dz. U. z 2020r. poz. 56), rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 maja 2010r. w sprawie niektórych wymagań weterynaryjnych, jakie powinny być spełnione przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego w rzeźniach o małej zdolności produkcyjnej (Dz. U. z 2020 r., poz. 1287)
- (11) <https://www.wetgiw.gov.pl/nadzor-weterynaryjny/rzeznie-rolnicze>

Potwierdzenie integralności oraz pochodzenia dokumentu elektronicznego od podmiotu publicznego

Niniejszy dokument stanowi integralne odzwierciedlenie treści dokumentu przekazanego w wersji elektronicznej do Poczty Polskiej S.A. za pośrednictwem systemu teleinformatycznego zintegrowanego z systemem teleinformatycznym Poczty Polskiej S.A. zgodnie z art. 58 ust. 4 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych (Dz. U. poz. 2320).

Integralność oraz pochodzenie dokumentu elektronicznego od podmiotu publicznego zostały zapewnione z wykorzystaniem środka identyfikacji elektronicznej.

Dokument elektroniczny został przekształcony na wersję papierową zgodnie z art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych (Dz. U. poz.2320).

Adres Doręczeń Elektronicznych Nadawcy	AE:PL-16616-40476-DASSA-28
Data i czas nadania	Data: 24.06.2025 Czas: 11:00:44
Liczba kartek	4 + 1 kartka adresowa zawierająca potwierdzenie integralności dokumentu
Autor wydruku	Poczta Polska S.A - Operator Wyznaczony, o którym mowa w art. 3 pkt 13 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 1041 i 2320)
Data i czas wydruku	Data: 24.06.2025 Czas: 14:00:31

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Wspólna 30
00-930 WARSZAWA

545

R_{EPO}

PUH6934834206648

545

Umowa nr:525685

Data nadania: 24.06.2025

Krajowa Rada Izb Rolniczych
Przyszłości 5
05-804 PARZNIEW